

กรมวิชาการเกษตร

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

รู้จักเรื่องพืช
กับกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2579-0151-8

ประโยชน์ของการเก็บตัวอย่างดินเพื่อการวิเคราะห์ที่ถูกต้อง

1. เพื่อให้ตัวอย่างดินที่เก็บมาวิเคราะห์เป็นตัวแทนที่แท้จริงของดินในพื้นที่นั้นๆ
2. เพื่อประเมินความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใช้เป็นแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน

อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เพื่อกำหนดการใช้ปุ๋ยที่เหมาะสม

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

เวลาที่เหมาะสมในการเก็บตัวอย่างดิน

การเก็บตัวอย่างดินสามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี

แต่เวลาที่เหมาะสมที่สุด คือหลังการเก็บเกี่ยวเล็กน้อย

หรือ 2 เดือนก่อนการปลูกพืช หรือ ก่อนการใส่ปุ๋ยครั้งต่อไป

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

1. การแบ่งพื้นที่ในการเก็บตัวอย่างดิน

- ✓ ไม่ควรเกิน 25 ไร่ ต่อ 1 ตัวอย่าง
- ✓ มีการปลูกพืชชนิดเดียวกัน การเจริญเติบโตอยู่ในระดับเดียวกัน
- ✓ เนื้อดิน สีดิน และชนิดของดิน เหมือนกัน
- ✓ ความลาดเท อยู่ในระดับเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน
- ✓ มีการใส่ปุ๋ย หรือ ปูน ในอัตราเดียวกันและใส่ในช่วงเวลาเดียวกัน

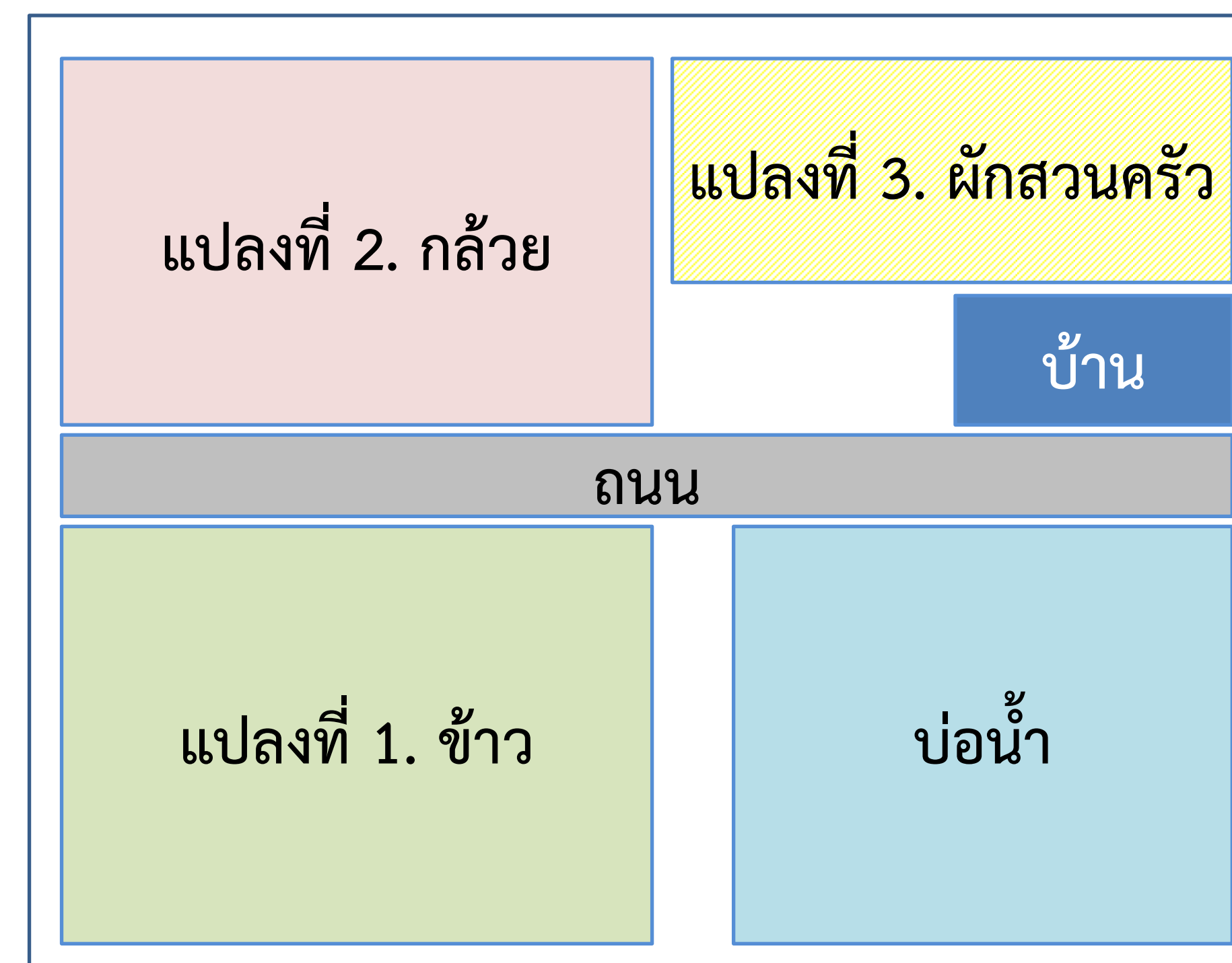
วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

1. การแบ่งพื้นที่ในการเก็บตัวอย่างดิน (ต่อ)

แบ่งพื้นที่ และทำแผนผังการเก็บตัวอย่างดิน เช่น

ที่มาภาพ: <http://www.komchadluek.net/news/agricultural/257971>

แผนผังการเก็บตัวอย่าง

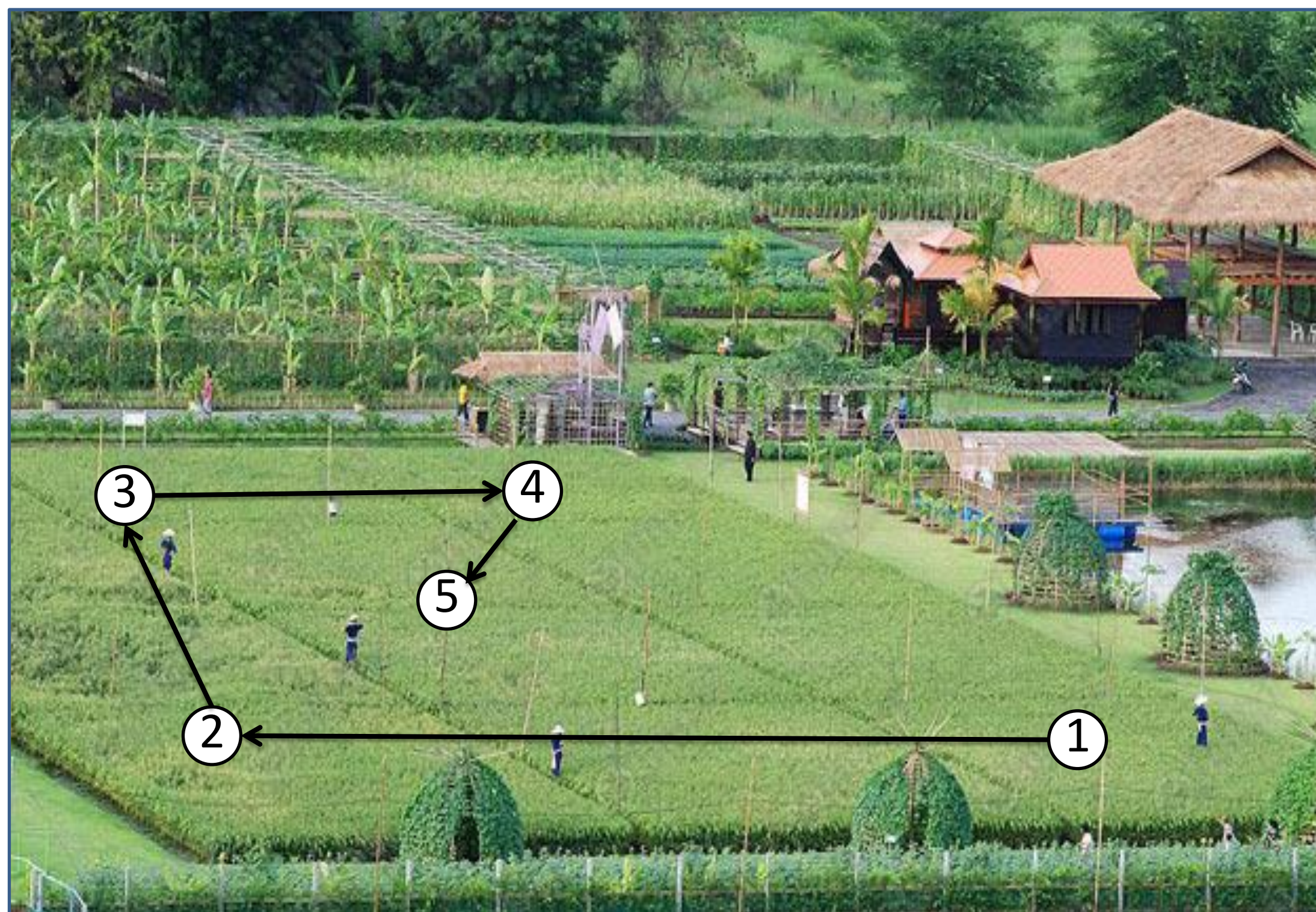
วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

2. กำหนดจุดเก็บตัวอย่างดิน

กรณีที่เป็นพื้นที่ไร่นา หรือพื้นที่ที่ยังไม่มีการปลูกพืชให้เดินสุ่มให้ทั่วแปลง ประมาณไร่ละ 1 จุด

ที่มาภาพ: <http://www.komchadluek.net/news/agricultural/257971>

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

2. การกำหนดจุดเก็บตัวอย่างดิน (ต่อ)

กรณีที่เป็นสวนไม้ผล ให้เก็บดินตามแนวทรงพุ่มต้นละ 4 จุด แปลงละ 6-8 ต้น

ที่มาภาพ: <https://www.teedin108.com/land/view/562018/>

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

3. อุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างดิน

- ✓ เครื่องมือในการขุดดิน เช่น จอบ เสียม และพลั่ว
- ✓ แผ่นพลาสติก และถุงพลาสติก
- ✓ ถังพลาสติก

หมายเหตุ: อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บตัวอย่างดินต้องสะอาด ไม่มีการปนเปื้อนปุ๋ย หรือสนิม

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

4. ความลึกของตัวอย่างดินที่เก็บ

ความลึก (เซนติเมตร)	พืชที่ปลูก
ประมาณ 0-15 ซม.	ทุ้งหญ้าเลี้ยงสัตว์ สนามหญ้า แปลงเพาะกล้า แปลงปลูกผัก ไม้ดอก ข้าวโพด ข้าวฟ่าง หรือ ก่อนการปลูกพืชล้มลุก ทุกชนิด
ประมาณ 0-15 ซม. และประมาณ 15-30 ซม.	ไม้ผล มันสำปะหลัง ไม้พุ่ม ไม้ยืนต้น อ้อย ฝ้าย ฯลฯ

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

5. เก็บตัวอย่างดินโดยขุดดิน ตามขั้นตอน ดังนี้

- ✓ ทำความสะอาดพื้นผิวแล้วขุดดิน ลึกประมาณ 15 เซนติเมตร

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

5. เก็บตัวอย่างดินโดยขุดดิน ตามขั้นตอน ดังนี้ (ต่อ)

- ✓ ใช้จอบแฉะขอบหลุม ตักดินขึ้นมาเท่าไล่ถึง เป็นดินบน

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

5. เก็บตัวอย่างดินโดยขุดดิน ตามขั้นตอน ดังนี้ (ต่อ)

- ✓ เปิดหลุมลึกลงไปอีก 15 เซนติเมตร ใช้จอบแฉะขอบหลุมลึกประมาณ 15-30 เซนติเมตร ตักดินขึ้นมาเทใส่ถัง เป็นดินล่าง

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

6. การแบ่งตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์

- ✓ เทดินในแต่ละจุดกองรวมกัน คลุกเคล้าให้เข้ากัน เลือกเศษซากพืชออก แล้วแบ่งดินออกเป็น 4 ส่วน โดยแยกเป็นดินบน และดินล่าง

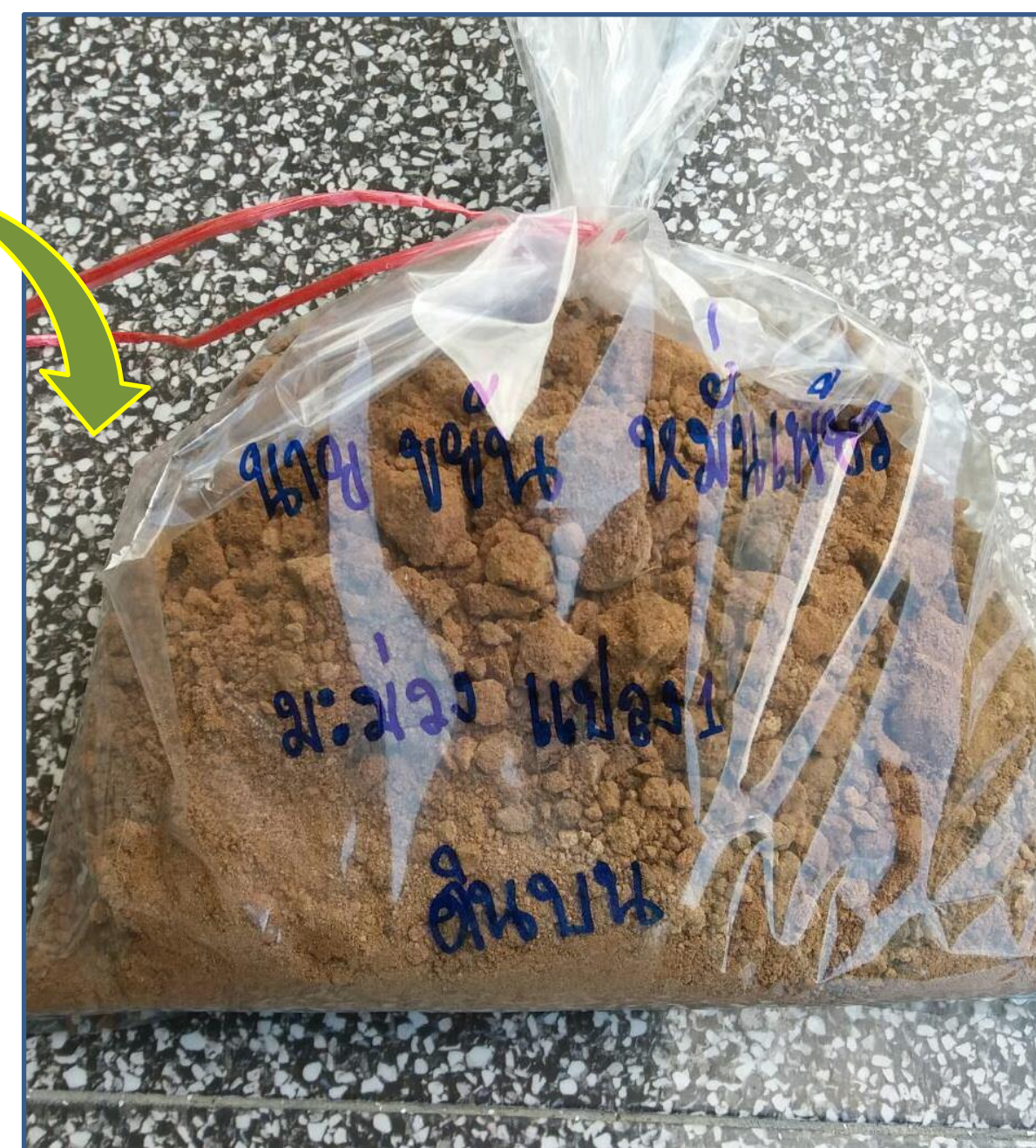

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

6. การแบ่งตัวอย่างดินเพื่อส่งวิเคราะห์ (ต่อ)

✓ เก็บดิน 1 ส่วน ประมาณ 1 กิโลกรัม ใส่ถุง

พร้อมบันทึกรายละเอียดตัวอย่าง เช่น แปลงที่เก็บ ดินบนหรือดินล่าง เป็นต้น

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์
วิธีการเก็บตัวอย่างดิน

7. บันทึกรายละเอียดตัวอย่างดิน เพื่อใช้ประกอบคำแนะนำการใส่ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดิน

- ✓ ชื่อ ที่อยู่ ของเกษตรกร
- ✓ สถานที่เก็บตัวอย่าง และวันที่เก็บตัวอย่าง
- ✓ เนื้อที่ และ ลักษณะของพื้นที่
- ✓ พืชที่เคยปลูก ผลผลิตต่อไร่ และพืชที่ต้องการจะปลูก
- ✓ ข้อมูลการใช้ปุ๋ย ปูน และการให้น้ำ
- ✓ ปัญหาที่เกิด หรือปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่ต้องการคำแนะนำ

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

สามารถส่งตัวอย่างดินวิเคราะห์ได้ที่

✓ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต 1-8 กรมวิชาการเกษตร

หรือ

✓ กลุ่มงานวิจัยระบบตรวจสอบคุณภาพดินและน้ำ

✓ กลุ่มวิจัยเกษตรเคมี

กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

วิธีการเก็บตัวอย่างดิน
อย่างถูกต้องเพื่อการวิเคราะห์

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่หน่วยงานของกรมวิชาการเกษตร ดังนี้

กองวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

โทร 02-579-8600 ต่อ 700, 702

โทรสาร 02-579-7158

Email. soilandwatergroup@doa.in.th

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เลขที่ 50 ถนนพหลโยธิน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2579-0151-8